

از باده نور چه
می دانیم ؟

www.ketab.ir

از بلده نور چه می‌دانیم؟

زیر نظر: دکتر مهدی زارع
طراحی جلد و صفحه آرا: سینا حسینی
ناشر: نشر فراروی
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳
چاپ و صحافی: چاپ راوی
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۴۷-۶۷-۰
قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

آدرس مرکز پخش: مازندران/شهر بلده نور/مطبوعات نیما ۰۱۱۴۴۶۱۳۸۲۰

تهران، کارگر جنوبی روبروی روانمهر، کوچه شعله ور،
پلاک ۱۶ ۰۲۱-۶۶۹۳۴۳۸۵

نشر فراروی

عنوان: از بلده نور چه می‌دانیم؟

نام پدیدآور: هیئت مولفین زینب اسدی... [و دیگران]؛ زیر نظر مهدی زارع.
مشخصات نشر: تهران؛ فراروی، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۴۷-۶۷-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: هیئت مولفین زینب اسدی، اکرم اسدی، عباس حسن‌پور

زینب‌السادات موسوی‌بلده، عباس عماد، علی‌اکبر خلعتبری، صفر بوسفی.

موضوع: معرفی بخش بلده نور

شناسه افزوده: اسدی، زینب

شناسه افزوده: زارع، مهدی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳/۴۵الف/DSR۲۱۲۳

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۲۲۶۵

شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۶۷۲۳۸

فهرست مطالب

پیشگفتار	۷
----------------	---

■ بلده نور

آب و هوای استان مازندران	۱۵
مهم ترین عوارض طبیعی استان مازندران	۱۵
ویژگی های عمومی منطقه بلده نور	۱۷
راه های دسترسی	۱۸

■ زمین شناسی

ریخت شناسی (مورفولوژی) دره نور	۲۳
واحد های چینه شناسی (سنگ شناسی) دره نور	۲۵
زمین شناسی ساختاری دره نور (گسل)	۲۵
مخاطرات (سیل-لغزش)	۳۱

■ مروری بر پوشش گیاهی ایران

اهمیت گیاهان دارویی	۳۸
معرفی برخی از گیاهان واقع در منطقه بلده نور	۳۸
گیاه بارهنگ کبیر (<i>Plantag omajor</i>)	۳۸
گیاه خرفه (<i>Portulaca oleracea</i>)	۴۰
انیسون (بادیان هندی یا زیره رومی) (<i>Pimpinella anisum</i>)	۴۱
گیاه اسفند یا اسپند (<i>Peganum harmala</i>)	۴۳
گیاه باریجه (<i>Ferula gummosa boiss</i>)	۴۴
گیاه خار مریم یا ماریتغال (<i>Silybum marianum</i>)	۴۵
علف چای (چای کوهی) (<i>Hypericum perforatum</i>)	۴۶
گل ختمی (<i>Althaea officinalis</i>)	۴۷
گزنه (<i>Urtica dioica</i>)	۴۸
خارخسک (<i>Tribulus terrestris</i>)	۴۹
اسطوخودوس (لاواندر) (<i>Lavandula stoechas</i>)	۵۰
گاو زبان (<i>Borage officinalis</i>)	۵۱

■ ادبیات دره نور

- در محضر شاعران منطقه‌ی بلده نور ۵۴
روز شمار زندگی نیما یوشیج ۷۸
ضرب المثل ۸۰

■ آداب و رسوم

- چاوش خوانی ۸۴
سینه زنی سنتی یا به اصطلاح محلی (گرد سینه) یا (کمری سینه) ۸۵
هنر شبیه خوانی (تعزیه) در منطقه بلده نور ۸۷
پیشینه تعزیه در مازندران ۸۷
پیشینه تکایای منطقه ۹۰
مختصری از تکیه تاکر ۹۲
تابلوی سردر ورودی تکیه تاکر ۹۲
مرثیه سرایان منطقه ۹۳
چکیده‌ی مصوری از برخی از تکایای منطقه ۹۵
تعزیه خوانان منطقه ۹۹
تصاویر منتخب از تعزیه خوانان منطقه بلده نور ۱۰۴

■ تاریخچه بلده نور

- بلده نور پیش از اسلام ۱۱۰
بلده نور در دوران حکومت آل کاووس نور ۱۱۹
بلده نور در زمان صفویه ۱۲۳
بلده نور در زمان افشاریه ۱۲۴
بلده نور در زمان زندیه ۱۲۴
بلده نور در زمان قاجاریه ۱۲۵
بلده نور در مشروطیت ۱۳۰
بلده نور در دوره پهلوی ۱۳۳
خاندان اسفندیاری ۱۳۴
خاندان سلطانی نوری ۱۳۵
خاندان ناطق نوری ۱۳۶
فهرست منابع ۱۴۵
تصاویر ۱۴۹

کتاب پیش روی شما، مجموعه مطالبی است از منطقه‌ی بلده نور، سرزمینی کهن و کوهستانی که به گواهی اسناد تاریخی، حجاری‌ها و سایر اسناد، ریشه در هزاره‌های دور دارد. این منطقه، بستر تعالی و رویش بزرگان بی شماری در عرصه‌های مختلف علمی، ادبی، فرهنگی، هنری، تاریخی و سیاسی می باشد. منطقه‌ی بلده نور یکی از هزاران نقاطی است که علیرغم داشتن ظرفیت‌ها و ویژگی‌های تاریخی، کشاورزی، دامپروری، گردشگری و طبیعت گردی، آن گونه که باید شناخته و شناسانده نشده است. رفع این دغدغه در ابتدا همت همه‌ی اهالی دلسوز و فرهیخته‌ی این سامان را می طلبد که آستین اقدام موثر را جوانمردانه بالا بزنند و به سهم خود در اعتلا و ارتقای دیار خود بکوشند و دیگر همت مسئولان را می طلبد که بی تفاوت از کنار ذخایر علمی، ادبی، فرهنگی، هنری، تاریخی و سیاسی این دیار نگذرند. این اثر نخستین کتاب مستقل در شناخت گوشه‌هایی از تاریخ اجتماعی، فرهنگی، ادبی و ... در این دیار کوهستانی و پر جاذبه است. آرزویی که پس از سالیان متمادی برآورده شد و امید است دولت مستعجل نباشد و تداوم یابد. جای بسی خرسندیست که در دهه‌هایی اخیر درموضوعات مختلف از جمله آشنایی با مشاهیر منطقه آثاری چاپ و منتشر شده است.

پیشینه‌ی تاریخی و ظرفیت‌های بالای منطقه، می طلبد جهت معرفی بیشتر بخش بلده نور کاری منسجم تر تدوین و تقدیم گردد. تا بتواند هم برای نسل جدید که گاهی به اجبار و اکراه به جلای یار و دیار گردن نهاده اند، لیکن احاق اشتیاق به دیار نیاکان در وجودشان شعله ور است، مفید باشد و هم دستمایه‌ای باشد مدون، برای گردشگرانی که در این دیار کهن با جلوه‌ها و جاذبه‌های متعدد و متنوع را برای استراحت و تفرج بر می گزینند و الحمد الله تعدادشان رو به تکرر و فزونیست.

هدف از تدوین و نگارش این اثر در ابتدا شناخت پیشینه تاریخی و فرهنگی این دیار و شناخت ظرفیت‌های زمین شناختی منطقه و تنوع بی نظیر گیاهان دارویی رویش یافته در این منطقه است. تا نسل نو با ظرفیت‌های بی نظیر این منطقه، در حد توان و امکان آشنا شوند. امید است

این اقدام هم موجب شناسایی بیشتر این منطقه شود و هم مرکز ثقلی برای اجماع فرهیختگان این دیار در جای جای این کشور شود. تا با بیان و بنان خویش ما را در ادامه ی مسیر مدد کار گردند. بی شک شناخت منطقه و مردمی با اصالت های تاریخی و ریشه در اعماق هزاره های دور، تبعی جامع و پژوهندگانی عاشق و علاقه مند را طلب می کند. در همین جا به همه ی کسانی که در روشن نگه داشتن چراغ علم و دانش و هنر و فرهنگ در این منطقه تلاش کرده اند، دست مریزاد گفته و درود می فرستیم و دست گرم همه ی پژوهندگان را برای تداوم این فرآیند به گرمی می فشاریم و رهنمودها و ره یافته های تمامی فرهیختگان را برای تدوین سلسله آثاری با عنوان «از بلده نور چه می دانیم؟» و به دیده ی منت پذیراییم.

کتاب حاضر در شش فصل تنظیم شده است. در فصل اول، کلیاتی از آب و هوای استان مازندران و مهمترین عوارض طبیعی استان مازندران و نیز ویژگی عمومی منطقه بلده نور می پردازد. فصل دوم به زمین شناسی و ریخت شناسی و نیز زمین شناسی ساختاری دره نور اشاره خواهد نمود. در فصل سوم به معرفی برخی از گیاهان دارویی منطقه پرداخته و در فصل های چهار و پنج به ترتیب به ادبیات منطقه، آداب و رسوم و تاریخچه منطقه بلده نور می پردازد.

به دلیل گستردگی موضوع و جنبه های مختلف آن، لازم می دانیم که اذعان داریم کتاب حاضر علی رغم تلاش نویسندگان، دارای کاستی ها و نواقصی است که پیشنهادات ارزشمند صاحب نظران راهگشا و موثر خواهد بود. در پایان از کلیه ی دوستانی که در گام نخست، مطالب و یافته های تحقیقی خویش را بی هیچ منتی در طبق اخلاص گذاشته و تالیف این اثر را موجب شده اند، تقدیر و تشکر به عمل می آید.